

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΦΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΑΓΓΕΛΙΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΓΙΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

ΑΓΙΟΣ ΒΗΣΣΑΡΙΟΝ Ο ΛΑΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΧΩΜΙΟΣ Ο ΡΟΥΣΑΝΟΣ

Τῶν ἐπὶ τουρκοκρατίας ἀκμασάντων εἰς τῶν ἀξιολογωτάτων ὑπῆρξε τελευτῶντος τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος καὶ κατὰ τὸ πρώτον ἥμισυ τοῦ δεκάτου ἔκτου δὲ ὑπὸ τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας εἰς τοὺς ἄγιους ταύθεις Βησσαρίων δὲ ἀρχιεπίσκοπος Λαρίσης, ἀνὴρ σὺ μόνον τὰ τῆς ἐκκλησίας ἐπιφανῶς κοσμήσας, ἀλλὰ καὶ ἄλλως κοινωφελῶς καὶ ἔθνωφελῶς ἔργασθεις ἐν ταῖς πονηραῖς ἔκειναις ἡμέραις. Εἶνε δὲ τὰ κατὰ τὸν βίον αὐτοῦ ἀξια εὔρυτέρας ἔρευνης ἔνεκα τῆς συγχύσεως μετ' ἄλλου νεωτέρου Βησσαρίωνος Λαρίσης μεταγενεστέρου, τὴν πλάνην κατέδειξεν δὲ μακαρίτης Ἰωάννης Σακκελίων, ἐκδοὺς ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς Ἱστορικῆς καὶ ἔθνολογικῆς ἐταιρείας τὸ ὑπὸ τοῦ ἐμοῦ πατρὸς εἰς τὴν ἐταιρείαν ταύτην δωρηθὲν σιγίλλιον, δι' οὗ δὲ πατριάρχης Διονύσιος Α' προήγαγε τὸν Βησσαρίωνα, τέως ὅντα ἐπίσκοπον Δημητριάδος, εἰς τὸν μητροπολιτικὸν θρόνον Λαρίσης¹.

Πλὴν δὲ τοῦ σιγίλλου τούτου ἔχομεν γνωστὴν μέχρι τούδε πηγὴν περὶ τῶν κατὰ τὸν Βησσαρίωνα τὸν Βίον αὐτοῦ τὸν συνεκδιθέντα μετὰ τῆς Ἀκολουθίας τοῦ ἄγιου. Περὶ δὲ τῶν κατὰ τὰς διαφόρους ἐκδόσεις καὶ μετατυπώσεις τῆς ακολουθίας ταύτης ἴδε τὰ γραφέντα ὑπὸ τοῦ ἐμοῦ πατρὸς², τοῦ Νικολάου Κατραμῆ³ καὶ τοῦ κ. Παντελῆ Κοντογιάννη⁴. 'Άλλ'

¹ 'Ἐν Δελτίῳ τῆς Ἱστορικῆς καὶ ἔθνολογικῆς ἐταιρείας; Γόρ. Β' σ. 15-20. Πρβλ. *N. I. Γιαννοπούλου*. 'Ο ἄγιος Βησσαρίων ἀρχιεπίσκοπος Λαρίσης μετά δύο πινάκων παριστανόντων τὰς εἰκόνας τοῦ Βησσαρίωνος τὰς τωζομένας ἐν τῇ "Αιών Μονή Ξενίας καὶ ἐν Γούρᾳ ἐν τῇ Ἐπατηρίδι τοῦ Παρνασσοῦ" Ετ. Ζ' (1903) σ. 222 κ.δ.

² *Παύλου Λάδμπρου* Περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ πρόσδου τῆς τυπογραφίας; ἐν 'Βαλλαζεΐς Ιε Ηανδώρᾳ Τόμ. ΙΙΙ' (1867-68) σ. 309.

³ Φιλολογικά ἀνάλεκτα Ζαχύνου. 'Ἐν Ζαχύνῳ, 1880 σ. 220.

⁴ Διονύσιος Καλλιάρχης 'Αθηνᾶς Τόμ. ΙΙΙ' σ. 484 κ. ἕ.

εἰς τὰς ὅπ' αὐτῶν ἀναγραφείσας ἐκδόσεις τῶν ἔτῶν 1705, 1739, 1797, 1800, 1846 καὶ 1856 φάίνεται δτὶ πρέπει νὰ προστεθῇ καὶ ἔκδοσίς τις Νικόδημου τοῦ Ἀγιορείτου περὶ τὰ τέλη τοῦ δεκάτου ὄγδου αἰώνος. Καὶ δὴ ἐν τῷ Συναξαριστῇ αὐτοῦ ἐν τέλει τῶν περὶ τοῦ Βησσαρίωνος, οὐ ή μνήμη ἐστάζεται τῆς Φεβρουαρίου, ἀναγινώσκομεν τάδε· δρα τὸν κατὰ πλάτος βίον αὐτοῦ εἰς τὴν γεοτύπωτον φυλλάδα του, τὴν ὅποιαν ή ἔμιή ἀδυταμία ἐπλάτυνε καὶ ἐστόλισε καθὼς νῦν ὁρᾶται γεοτύπωμένος¹. Καὶ ἂν δὲ ὑποτεθῇ, δτὶ μόνον Βίον τοῦ Βησσαρίωνος, ὅγι: δὲ καὶ τὴν ἀκολουθίαν αὐτοῦ ἐξέδωκεν δ Νικόδημος, δὲν πρέπει νὰ νομίσωμεν, δτὶ τοιοῦτον βίον ἐνγοεῖ τὸν ἐν τῷ ὅπ' αὐτοῦ ἐν Βενετίᾳ τῷ 1799 ἐκδοθέντι Νέῳ Μαρτυρολογίῳ. Εἰς τοιαύτην ἔκδοχὴν ἀντίκεινται τὰ ἐν τῷ ἀνωτέρῳ παρατεθέντι χωρίῳ φήτῶς λεγόμενα εἰς τὴν γεοτύπωτον φυλλάδα του, δεικνύοντα, δτὶ πρόκειται περὶ ίδιᾳ ἐκτετυπωμένου βιβλιαρίου.

Εἰς δὲ τὰς διαφόρους διατυπώσεις τοῦ Βίου τοῦ ἀγίου τὰς συνεκδεδομένας μετὰ τῆς ἀκολουθίας καὶ ἐν τῇ κοινῇ γλώσσῃ γεγραμμένας προστίθεται ὁ κατωτέρω ἐκδιδόμενος ἐν ἀρχαϊκῇ γλώσσῃ. Ἐγράφη δὲ οὗτος ὑπὸ τοῦ Ζαχαρίου ιερομονάχου τοῦ δεκάτου ἑκτου αἰώνος Παχωμίου τοῦ Ῥουσάνου, παρὰ δὲ τὴν βραχύτητ' αὐτοῦ δύναται ίσως νὰ θεωρηθῇ ὡς η κυρία πηγὴ, ἐξ ἣς ἀπέρρευσεν ὁ μακρότερος ἔνεκα ρήτορικωτέρας φληναφίας καὶ γραφικῶν καὶ πατερικῶν ρήσεων συναναμιγνυσμένων Βίος ὁ ἐπόμενος εἰς τὴν ἀκολουθίαν. Περιλαμβάνεται δὲ οὗτος ἐν τῷ Μαρκιανῷ Cl. II, κώδικι 103 τῷ περιέχοντι καὶ τὰ λοιπὰ ἔργα τοῦ Ῥουσάνου². 'Ανηκε δὲ ὁ κῶδις οὗτος ποτε

¹ Συναξαριστὴς τῶν δώδεκα μηνῶν τοῦ ἵνταυτοῦ ἔκδ. Θ. Νικολαΐδου Φιλαδελφίας 'Αθήνησ. 1868. Τόμ. Α' σ. 46.

² 'Ιδια Μουσοτοξύδης ἐν Ἐλληνομνήμονι σ. 624 κ. ἔ. καὶ Νέον Ἐλληνομνήμονα Τόμ. Β' σ. 345 κ. ἔ. 'Οποια τῶν λόγων τοῦ Ῥουσάνου ἐξέδωκεν ἐπ' ἴσχατον ἵν τοῦ κώδικος τούτου ὁ ἐν Βενετίᾳ ἀρχιμανδρίτης κ. Ιωάννης Βασιλεικός (Κανέλλου Σπανοῦ Γραμματική τῆς κοινῆς τῶν Ἐλλήνων γλώσσης. Παχωμίου Ῥουσάνου. Κατὰ χυδαιότερον καὶ αἱρετικῶν καὶ ἀλλα τοῦ κώδιου νῦν πρῶτον ἐκδιδόμενα ἐκ κωδικῶν τῆς Μαρκιανῆς βιβλιοθήκης. Ἐν Τεργέστῃ. 1908).

εἰς τὴν ἐν Ζακύνθῳ μονὴν τοῦ Ἅγιου Γεωργίου τῶν Κρημῶν·
ἐν δὲ τῷ παραπόλῳ αὐτοῦ ἀναγινώσκομεν τάδε ὑπὸ χειρὸς
ἀγραμμάτου γεγραμμένα· Τὸ πάρο βήβηλον εἰπάρχη τῆς σε-
βαστοῦ μόνης τοῦ μεγαλομάρτηρος Γέροντος τὸν Κρεμῶνα
δύος το παροῦ νὰ ἔχει τὴν κατάρα του ἄγιου καὶ τὴν ἀδικία μου.

Καὶ προτάσσονται μὲν τοῦ Βίου οἱ ἔξης στίχοι·

Γῆθεν μεταστὰς Βησσαρίων ἐν πόλου
βήσσαις ἀρείων ὥπται σὺν θεηπόλοις*.

"Ἐπεταί δὲ ὁ Βίος, ἐπιγραφόμενος Συναξάριον καὶ ἔχων ὡδε-

10 Οὗτος ὁ ἐν ἀγίοις πατήρ ἡμῶν Βησσαρίων ἐκ κώμης ἦν τῶν περὶ
τὰ τέρματα Μακεδονίας, μᾶλλον δὲ Θεσσαλίας Μεγάλων Πυλῶν, οἱ
ὅρθιοδόξων καὶ ιερῶν γεννηθεῖς τε καὶ ἀνατραφεῖς γράμματα δὲ με-
μαθηκὼς καὶ ἡδη που δεκαέτης γενόμενος, ἐν ἔρωτι γενόμενος τοῦ
μοναχικοῦ βίου καὶ σχῆματος, τῷ ὅντι μοναχικωτάτῳ Μάρκῳ μητρο-
15 πολίτῃ Λαρίσσης φοιτᾷ καὶ συχνὸν χρόνον μετ' αὐτοῦ διαμείνας καὶ
κανονικῶς τοὺς ιερατικοὺς βαθμοὺς διαμείψας, ἵπισκοπος παρ' αὐτοῦ
Δομενίκου καὶ Ὁλοοσσῶνος προχειρίζεται.

'Αλλ' ὁ τῆς πόλεως δῆμος ἐκ τίνος ἔριδος η μᾶλλον εἰπεῖν οἰήσεως
καὶ ἀπαιδευσίας τοῦτον οὐ προεδέχεται καὶ η πρόφασις δτι ἦν ποτε
20 τιμηθὲν εἰς ἀργίεπισκοπὴν τὸ τούτων πόλισμα. Διὸ, προελθόντες τῷ
τότε πατριαρχοῦντι χρυσολήπτῳ μᾶλλον η Θεολόγῳ, ἵπισκοπὸν τινα
λαμβάνουσι παρ' αὐτοῦ, Νεάφυτον δόνομα, μετὰ θάνατου ἀλυτον εὑ-
ρεθέντα. Οὗτος δὲ ὁ τοῦ Χριστοῦ μιμητής, εἰς οὐδὲν ὅλως τὸ πρᾶγμα
θέμενος, εἰ μὴ δτι καὶ λαβὴν ἡσυχίας τοῦτο δραξάμενος, προσέμενε
25 τῷ κατὰ πνεῦμα πατρὶ Μάρκῳ, θεραπεύων κατὰ πάντα τοὺς προ-
μένοντας ἐν τῇ ἱκελησίᾳ πτωχούς τε καὶ ἀσθενεῖς ἔργῳ καὶ λόγῳ.

* Παρὰ Νικοδήμῳ τῷ "Ἀγιορείτη Ἑνθ'" ἀν. ἀνέρεσκομεν τοὺς εστίχους τούτους μετά
τινων διαφορῶν ὡς ἔξης*

Γῆθεν μεταστὰς Βησσαρίων εἰς πόλον
κάκει ἀρητήρ ἴστι σὺν θεηπόλοις.

Ούτως οὖν καρτερήσας ἐνιαυτοὺς τέσσαρας, τῆς τῶν Σταγῶν ἐπισκοπῆς ποιμένος χηρευούστης, ἔζωτεῖται παρὰ τοῦ λαοῦ εἰς τὸ ἔξάρχειν αὐτῶν ἐπιτροπικῶς. Οὐ καὶ γενομένου καὶ χρόνους προσμείνας ἔξι ἐν τῇ ἐπισκοπῇ, πολλας ἐπηρείας καὶ ἴζωρίας ἐπεπόνθει διά τίνος χαιρεκάκου καὶ φύλετου Δομετίου καλουμένου. Τοῦ δὲ Ιερωτάτου Μάρκου ἐτὸν βίου || ἀποδικόντος καὶ πρὸς τὰς ἔκειθεν ἀπέραντος μακαρίας φ.²⁴ μονάς φύρω τα καὶ αἴτησει τῶν τῆς ἐπαρχίας ἐπισκόπων τῶν τε κληρικῶν καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ διάδοχος τοῦ Αχρισσαίων Θρόνου παρὰ τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου καθίσταται. Ἀλλὰ τις τὰς μετὰ ταῦτα θερέστους αὐτοῦ πρᾶξεις ἔχειγεται, τὰς τῶν αἰχμαλώτων 10 φύσεις, τὰς εἰς τοὺς λιμώττοντας καὶ δεομένους ἐπικουρίας καὶ χορηγίας, τὰς ἐν ποταμοῖς γεφύρας; Καὶ μαρτυρεῖ εἰςέτι τούτου τὸ ἀξιόλογον ἔργον ἐν Λευκοποτάμῳ²⁵ οὗτω γάρ παρὰ τοῖς ἐπιγωρίοις ποταμός τις ἐκ Πύνδου εἰς Αίτωλίαν κατεργόμενος ὄνομάζεται, ὁ παρὰ ποιηταῖς ἀργυροδίνης Ἀχελῷος. Οὐδεὶς γάρ πρὸ τούτου ἐν τοιούτῳ 15 χωρίῳ τοιούτου ἔργου ἐπεχειρήσατο διὰ τὸ φαγδαῖον ἐν τοῖς ὅμβροις τοῦ φεύματος καὶ τὸν συρφετόν. Ἀλλὰ καὶ τὴν νῦν ὁραμένην περικαλλῆ μονὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πλησίον τῆς αὐτοῦ κώμης ἐν τῷ δρει αὐτὸς πρώτος συνεστήσατο καὶ τὰ θεμέλια ταύτης ἐπηξεν, εἰ καὶ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀδελφιδοῦ Νεοφύτου ἀρχιερέως καὶ 20 ἀτέρων ἐπισκόπων τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας καὶ τῶν παρόντων ἀδελφῶν εἰς τὸ κρείττον ὑστερον μετεσκευάσθη. Εἶχε δὲ συναντιλαμβανόμενον ἐν ἀπασι καὶ τὸν αὐτοῦ ὄμακιμονα, τὸν ὄσιώτατον Ἰγνάτιον, ἐπίσκοπον Καπούας καὶ Φαγαρίου. Ἀλλ' οὗτοι καλῶς καὶ θεοφιλῶς τὰ κατ' αὐτὸν καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν διαθέμενος καὶ οἰκονομήσας καὶ πεντηκον- 25 τούτης ἔγγυς που γενόμενος πρὸς Κύριον ἔξεδήμησεν.

Εἰτα δ' ἔπειται ἐν τῷ αὐτῷ κώδικι, ἐν φ. 253^a-257^b, τοῦ αὐτοῦ Παχωμίου 'Ρουσάνου «Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἐν ἀγίοις Βησσαρίωνα Λαρίσης». Καὶ ἀρχεται μὲν ὡδε· 'Ο μὲν Ζοροβάβελ ὁ Δαρείου σωματοφύλαξ ὑπὲρ πάντα τικᾶν ἔφη τὴν ἀλή- 30 θειαν, τελευτᾷ δ' εἰς τὰς λέξεις· εἰς χεῖρας θεοῦ τὸ πνεῦμα μετὰ πάσης παρακλήσεως ἀπέθετο δι πολλῶν παρακλήτωρ χε-

νόμενος, εἰς δόξαν πατρὸς καὶ νίου καὶ ἀγίου Πνεύματος τῆς μᾶς θεότητος. Αμήν,

Εἶνε δ' ἐν τῷ Ἐγκωμίῳ τούτῳ διὰ μακροτέρων ἔκτεθειμένα τὰ κατὰ τὸν ἄγιον Βησσαρίωνα. Ἐν τούτοις δ' ἀξιολογώτερα 5 εἶνε τὰ κατὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ κτίσιν τῆς ἐπὶ τοῦ Ἀχελώου γεφύρας καὶ τῆς μονῆς, ἔχοντα σύτω.

Πίνδος ὄρος ἐστὶ διατείνον ἀπὸ τῶν Ἀκροκεραυνίων ὅρῶν μέχρι τῶν ἀχαϊκῶν, οἵτις φημί καὶ Καλλιδρόμου τοῦ πρὸς νότον αὐτῆς, διορίζον τὸ τοιοῦτον ὄρος Ἡπειρον ἐκ Μακεδονίας. Ἐκ τούτου ἀξιολογοὶ ποταμοὶ ρέουσιν, ὃ τε Πηνειός δυτικώτερος καὶ ἀνατολικώτερος ὁ Σπεργειός, ὃς παρὰ Φθιώταις Ἑλλὰς ἐγγωρίως καλεῖται νῦν διμωνύμως τῇ χώρᾳ, ὡς καὶ ἄλλαι χώραι, ἡτοι Μακεδονία καὶ Ἀχαία ἴδιως. Μέσος δὲ τούτων ὁ Ἀχελῷος, νεύων πρὸς νότον, ὃς δι' Ἀκαρνανίας ἡ πειρωτικῆς χώρας συρόμενος εἰς Αιτωλίαν ἀρχὴν Ἀχαίας κατέναντι τῶν Ἐγινάδων νήσων ἐν τῷ Ἀδριατικῷ βόλλει πελάγει, 15 Ἀχελῷος ὄνομαζόμενος καὶ οὗτος δῆπου ἡ τούτου ἐκβολὴ, Λευκοπόταμον δὲ ὁ λοιπός ἀπας διὰ τὰ διειδές τοῦ ὄδατος, καθ' ἂν καὶ παρὰ ποιηταῖς ἀργυροδίνης ἐπιθέτως ὑμνηται. Οὗτος κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ χειμῶνος πλήθων τοῦ ρεύματος καὶ μάλιστα κατὰ τὰς δυσχωρίας ἄβατος γίνεται πᾶσι καὶ σχεδὸν ἀπρόσιτος· ἀλλ' ἡ ἀνάγκη κατεπείγουσα πολλὰς ἰσθίμους ψυχὰς δίνησι προέιψε, καὶ οὐδεμία ποθὲν τοῦ κακοῦ λύσις ἦν, εἰ μὴ ἀνακυκλοῦν τὸν ποταμὸν καὶ τὴν ζημίαν πλείονα είναι τοῦ κεφαλαίου. Ἐν τούτῳ τῷ ποταμῷ ἡ ἀήττητος 20 ἐκείνη καὶ μόνη φιλανθρωπίᾳ νικωμένη ψυχὴ, τῇ τοῦ Παντοκράτορος θαρροῦσα δεξιᾷ, γέφυραν ἡθέλησε πήξασθαι καὶ πεποίηκεν, οὐ μὴν ἀνευ κινδύνων καὶ πόνων πολλῶν, ἵνα μὴ λέγω ἀναλωμάτων, ἐν τοιούτῳ χώρῳ εἰς δὲν οὐδεὶς ἐτεθαρρήκει. Αἱ μὲν γὰρ ἀμφοτέρωθεν δῆθαι ὠχυροῦντο ἐκ τετραγώνων μαρμάρων καὶ πρὸς ὑψος ἀνωρθοῦντο .256· τάχος οἱ πινάσοι. Ἐπεὶ δὲ καὶ κανόνες || ἐπήγυνυντο καὶ ἀντήρεις ἀνεξόμεναι τὰς ἀφίδας, φαγδαῖος ἄφνω καταφέρεται ὑετός, ὡς πολλάκις γίνεται, καὶ κυρτωθὲν τὸ ρεῦμα μετὰ τῶν παρασυρέντων στελέχων

1. Πίνδον 29. ἀνορθοῦντο. 31. ἀψίδας 32. στελέχων καὶ σύγιοι στελεχῶν ἔγραψε βιβλικίως αὐτός δ. Πτερώμιος

προέβαλὸν ἀφενίζει πάντα τὰ νεοπαγῆ κτίσματα, καὶ αὗθις ἀνεγείρονται στερεώτερα καὶ τὸ ἔργον πληροῦται σὺν θεῷ. Ἐπινοῶν δὲ τὴν μετὰ ταῦτα τούτου ἀσφάλειαν, ἀτελῆ ποιεῖ τὴν πλησιάζουσαν καμην τῶν ἐκκλησιαστικῶν δόσεων, ὡςτε σκοπεῖν εἰ παρέλθοι τι τοῦ κτίσματος καὶ ἐπανορθοῦν. Οὕτω δὴ κατὰ πᾶσαν Θισσαλίαν καὶ ἑτε· 5 ρας διαβαθρός τὰς μὲν ἐπηνώρθωσε, τὰς δὲ καὶ ἐκ κρηπίδων ἐστησε, μηδενὸς φεισχμένος ἀναλώματος. 'Ἄλλ' οὖτα μὲν αὐτόματος τοῖς πᾶσι σωτῆρ, ἐργετας δὲ εἰς ἔννοιάν τινα θειοτέραν τε καὶ ὑψηλοτέραν. Αὕτη δὲ ἡν, ὅπως ἀν μοναστῶν ἐγείρῃ φροντιστήριον, ἵν' οἱ ἀποτασσόμενοι τῶν τοῦ κόσμου φροντίδων καὶ θεῷ μόνῳ ζῆσαι βουλόμενοι 10 ἐνζερῶς θέωσι τὴν ἀναγέρησιν ἅμα καὶ κατάπαυσιν. Καὶ δὴ ίχνος σκηνῆς μοναχικῆς διὰ τοῦ ἀδελφοῦ εύρων ἀνὰ τὸ πλησίον δρος τῆς καμην ἀντῶν ἥρξατο οἰκοδομεῖν καὶ τάλλα ποιεῖν τῶν χρειωδῶν, οσα ἐν τῇ αὐτοῦ διαθήκῃ φέρεται.

'Η αὕτη δὲ διαθήκη μνημονεύεται καὶ ἐν φ. 257^{α-β} διὰ τῶν 15 ἔτης.'

Καὶ μάρτυς ἡ τούτου διαθήκη. || Ήν ὁ Ἱερὸς Γρηγόριος συνέταξε. φ.257^α
 'Ἐπει γάρ ούτος οὐκ ἦν δυνατὸς ταῖς φροντίαι τῆς ἐκκλησίας βαλλόμενος διδάσκεσθαι καὶ φοιτᾶν εἰς διδασκάλου, τοῦτον τῇ παιδείᾳ συνέρχεσθαι παρεσκεύαστε, ποτὲ μὲν οἵκοι τὸν διδάσκαλον δεξιούμενος, 20 ποτὲ δὲ καὶ μακρὰν ἀποστέλλων αὐτὸν, ἵτι διάκονον ὄντα· καὶ τάχ' ἀν εἰς μέγα ἥρθη ἀρετῆς, εἰ μὴ τὸ κοινὸν χρέος, ὁ θάνατος, κατέλαβεν. Ἐρ' ὃν τελευτήσαντα τοσοῦτον ἐθρήνησεν ὁ πατὴρ, ὡςτε θαυμάσαι τοὺς παρατυχόντας. Εἰ δὲ τοῦτον ούτως εἰς τὴν παιδείαν παρώτρυνε, πῶς αὐτὸς, εἰ ἔζυχε τοιούτου φροντιστοῦ, ἥμελησεν ἀν; 25